

A la recerca d'una poètica indomable

Imageneu-vos per a aquest inici de text que feu una lectura impossible a les fosques. Una lectura rítmica en veu alta amb els ulls esbatanadament clucs. Som-hi.

Arnau Obiols Campi
Professional independent

Cloc!

Fusta seca, mida petita, roc xic percussor, espai clos de poc ressò.

Xim-xim.

Crec.

Ruum.

Un moixó llunyà, l'espetic d'una taula per l'escalfor del sol i el brunzit d'un motor que s'atansa.

Fins aquí el joc onomatopèic.

En primer pla, el *cloc!*, s'endú el cap i comencen les imatges. No ens en podem escapar.

El *xim-xim*, el *crec* i el *ruum* els hem d'anar a buscar. Volen una escolta més atenta perquè són en un segon pla.

Tots ells, però, tenen la particularitat de fer-nos sentir que formem part del mateix entorn sonor.

El so és l'element essencial quan parlem de música. Fins i tot quan parlem de silenci. Haruki Murakami diu que «el silenci no és només l'absència de so. També hi ha un so que és el silenci».

L'inici del text proposa quatre sons. Un d'ells és provocat en un primer pla i els tres restants formen part de l'entorn sonor d'un lloc i un moment determinat i són en un segon pla, més allunyats. Aquest simple exercici d'analitzar els plans sonors és una manera senzilla de prendre consciència d'una escolta atenta que ens aporta moltíssims estímuls i informació.

A més a més, en el cas d'un text, hi podem afegir una altra capa sonora: el ritme buscat i propi de les paraules, el fraseig i la mateixa musicalitat de la llengua.

Per tant, tenim una capa sonora abstracta en què els sons es defineixen ells mateixos, i una altra, més lligada al llen-

guatge, que es va autoexplicant a mesura que avança una paraula, una frase o un text.

Ambdues capes sovint es rebleguen, es barregen, es confronten i s'abracen entre llenguatge, imatges i abstracció.

Aquesta escolta atenta amb què he volgut començar és possiblement l'inici d'un interès pel so i per la música i, per tant, d'un lloc i un moment concrets.

A l'hora de crear, és evident que *l'ara i aquí* és potser el més important en l'àmbit de la música improvisada. Escoltar l'espai i com reacciona a les nostres intervencions, reaccionar a les aportacions dels altres i del lloc mateix, en definitiva, escoltar el moment present. Si es tracta de compondre, també és interessant dilatar aquesta idea de *l'ara i aquí* i crear tenint en compte un espai o un territori, i a la vegada pensar els plans sonors com una mena de línia del temps en què el present està format de sons del passat i

Arnau Obiols. Fotografia de Josep Maria Augé Fradera.

«El meu camí, amb més o menys encert, és fer cantar la vida a través meu.»

sons que cerquen nous camins. En aquest sentit, alguns dels elements clau que crec que aporten consistència a les creacions artístiques són les següents.

A dalt de tot i sense dubtar-ho, la *Natura*. Una paraula que per a mi es concreta en les muntanyes, els boscos i tot allò que hi associem, però que té infinites maneres de veure i sentir. Aporta misteri i indomabilitat, ens sobrepassa, i a l'hora de crear fa que la mateixa obra no es limiti en l'individu. Universalitza la creació, estableix un sentiment de pertinença a un àmbit inabastable i comú.

Un altre element important a l'hora de fugir, en certa manera, de l'individualisme en les obres artístiques —que, per altra banda, és inevitable en qualsevol creació— és el corpus de *música comunitària*. Em refereixo a la música que rep denominacions diverses com música d'arrel, de tradició oral, tradicional, folk, etc. Totes aquestes etiquetes segurament tenen una part de veritat i una altra que simplement ens serveix per encasellar, simplificar o facilitar la comunicació en un primer moment. Crec que és encertat anomenar-la *música comunitària* perquè inequívocament forma part d'una comunitat. El que aporta d'important aquest corpus, aquest cançoner canviant que el temps va modelant, són principalment tres aspectes: és una música *immaterial*, *anònima* i un *bé comú*. A parer meu, són els tres aspectes de gran riquesa que aquesta música ens aporta a l'art i al món actuals.

Una altra vegada, la música comunitària, com en el cas de la *Natura*, ens aporta aquesta sortida de l'individu i la pertinença a un ens inabastable i en aquest cas local i universal alhora.

A partir d'aquestes músiques comunitàries, que fins a l'època contemporània no ha estat altra cosa que la música que ha fet una comunitat concreta i que ha modulats amb el temps, reflexiono sobre quina relació hi tenim avui.

Per un costat, exposo la meua humil *teoria del còdol* per tal de trobar-hi una explicació poètica. Amb la teoria del cò-

dol, l'*aigua* som les persones i la comunitat; el *llit* d'un riu o d'un torrent és el territori; i els *còdols* són les cançons i les músiques comunitàries. Si partim d'aquestes associacions podem establir les relacions següents:

L'*aigua* (*comunitat*), nova i canviant, modela constantment el llit del riu (*territori*) i, a conseqüència d'això, arrodoneix i poleix les pedres i tot allò que troba. D'aquest contacte constant, en resulten els còdols (*cançons*) que van agafant forma, es van fent pel pas continuat de l'aigua i van canviant a poc a poc però constantment. Sovint, veiem que el riu o el torrent s'ha eixugat, l'aigua que naixia als alts cims ja no hi és, però els còdols, de formes arrodonides i suaus, ens recorden que l'aigua els va fer com són. Amb les cançons, la coincidència amb aquest fet és evident. La història i el pas del temps fa que algunes cançons hagin perdurat amb l'essència indomable d'una roca, però fetes lentament i amb la saviesa acumulada de diverses generacions. D'altres, en canvi, han desaparegut, han marxat com els sediments que s'endú una torrentada.

Aquestes cançons que per algun motiu han perdurat i ens han arribat fins avui, sigui de manera oral o en el que jo anomeno *guies de camp* de la cançó —que són els cançoners escrits—, no sempre troben el seu espai en els temps actuals perquè els canvis de vida són realment importants. Quan això passa, em recorda aquell altre plantejament meravellós, el concepte perejaumià del *femer*, que exposo de la manera següent: podem triturar, trinxar i empassar-nos totes aquestes músiques que ens han arribat però que ja no ens podem fer nostres (per la lletra, per la música, per tot plegat), i d'aquesta manera ens serviran d'adob per a noves creacions, com l'arbre mort al bosc que genera nova vida a mesura que es converteix en humus.

La música comunitària tan lligada a un territori i a la mateixa *Natura* em fa pensar en les paraules de Gary Snyder quan parla de la imaginació poètica com el territori de la ment salvatge i diu: «La ment salvatge reflecteix la gran veritat del nostre ésser antic, del nostre ésser animal i espiritual».

Arnau Obiols. Fotografia de Pepe Camps.

Si fins ara he parlat d'aquests dos elements, la Natura i la música comunitària, que serveixen per anar més enllà de l'individu, ara us vull parlar precisament d'aquell treball que pertany a un terreny més personal. Com és evident, és impossible separar la part individual d'aquesta altra més comuna i universal, però sí que podem assenyalar alguns aspectes que ens ajuden a entendre de què estem fets.

Personalment, sento que les meves creacions i la meua pròpia vida i manera de pensar són fetes de bocins d'altres persones que m'inspiren, de mons diversos que m'apassionen i que, en el fons, formen part del mateix món.

Si ens centrem específicament en l'àmbit musical, els meus ingredients són la bateria i la percussió, que m'han acompanyat des dels inicis musicals i m'han aportat el joc, la curiositat, el descobriment, el so i també els coneixements, la tècnica, els llenguatges, l'estudi, la recerca artística, l'aprofundiment... i la consciència que la música s'ha de cuidar, que et demana ser-hi sempre.

La bateria, per tant, és la meua base a partir de la qual he anat afegint elements en diferents graus d'importància. Un dels més importants és la veu. He tractat la veu des d'un punt de vista lligat clarament a la música d'arrel o comunitària. És així perquè la meua porta d'entrada al cant ha estat per aquesta via, però també per una voluntat de cantar d'una manera determinada i allunyada de certs refi-

naments estètics. Una manera de cantar personal, però que duu incorporada un tarannà col·lectiu lligat a un entorn natural, el Pirineu. La bateria m'ha menat a aquesta recerca constant que per a mi defineix l'artista, a àmbits abstractes i profunds. La veu, en canvi, quan he decidit portar-la als escenaris i treballar-la d'una manera conscient, ha estat per a mi una gran remoguda física i mental.

Casar aquests dos mons tan primitius com la percussió i la veu des d'un punt de vista actual m'ha estat revelador. Entre altres coses, he après que primitiu i avantguarda ragen de la mateixa font.

A partir d'aquí, hi ha un món de timbres, textures i recursos per fer créixer i per arranjar un vestit a mida per a cada música. En aquest sentit, les gravacions de camp enteses d'una manera holística, l'inacabable món de l'electrònica, els instruments acústics que aporten timbres diversos o el que a mi m'agrada anomenar *botànica sonora*, és a dir, elements sonors de la natura que fan que les composicions o les improvisacions tinguin una personalitat particular.

En definitiva, cantar a la vida pot ser confortable i agradós, però la meua recerca va en un altre sentit. El meu camí, amb més o menys encert, és fer cantar la vida a través meu. Com quan la saba es torna fulla sense haver-ho d'explicar a ningú. ●